

Norske skipsverft – i lys av EU/EØS-utvidelsen

- Hvorfor er norske skipsverft interessante – i denne sammenheng?
  - Globaliserte
  - Store, komplekse prosjekter
  - Spesialiserte produkter
  - Konjunkturutsatte
  - Lokalisert innenfor samme region (næringsklynge)
- Fellespunktene til tross synes strategiene å variere mellom foretakene
  - Ulike produksjonsstrategier
  - Ulike arbeidskraftsstrategier
- På bakgrunn av disse strategiene, hvilke typer av tilpasninger kan man se for seg i lys av EU/EØS-utvidelsen?

Tre typer av tilpasninger – i lys av EU/EØS-utvidelsen

Home Sweet Home:

- Mer hjemmeproduksjon

Øst-Europa: Innleie av østeuropeisk arbeidskraft

Konkurransefortrinn:
Raskere gjennomløpningstid

Kjernekompetanse:
Arbeids- og produksjonsledelse

Easy Rider:

- Delproduksjon basert på underentreprise

Øst-Europa: Utsetting av produksjon til Øst-Europa

Konkurransefortrinn:
Design og produktutvikling

Kjernekompetanse:
FoU

Remote Control:

-Mer uteproduksjon

Øst-Europa: Oppkjøp av virksomhet i Øst-Europa

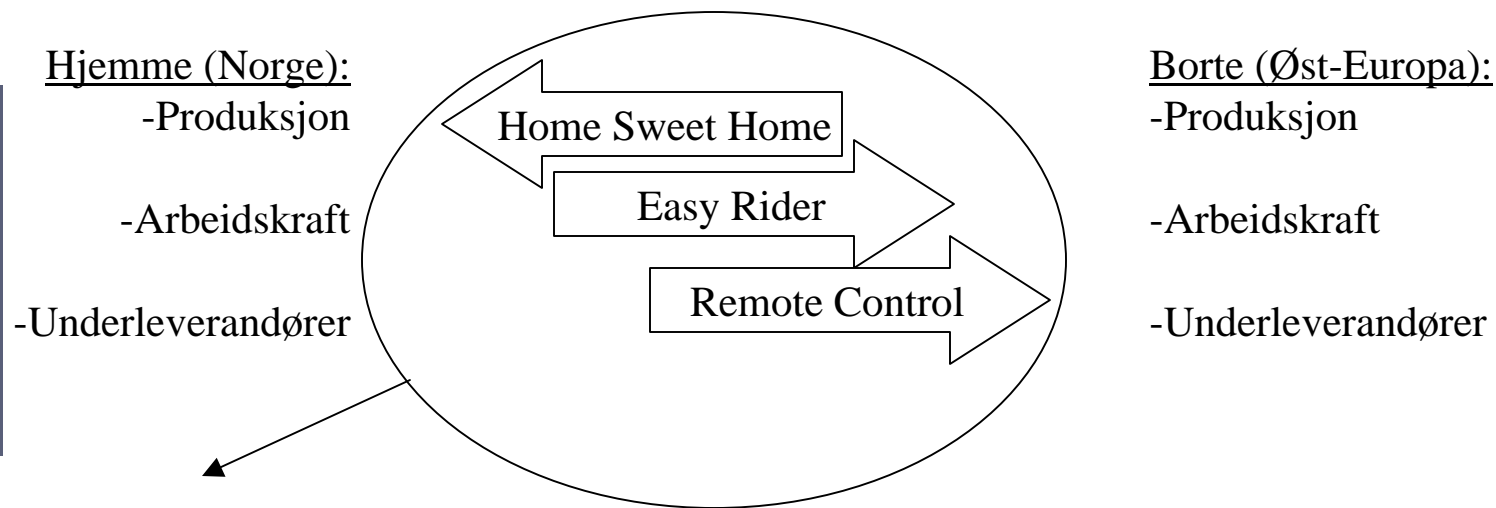
Konkurransefortrinn:
Stor produksjonskapasitet

Kjernekompetanse:
Prosjektstyring og -ledelse

Fordeler og sårbarheter ved ulike typer av tilpasninger

	Fordeler	Sårbarheter
Home Sweet Home	<ul style="list-style-type: none"> •Kontroll med produksjon •Utnyttelse av produksjonsanlegg i norske verft •Billig arbeidskraft fra Øst-Europa 	<ul style="list-style-type: none"> •Kvalifikasjoner, språk og kultur •Arbeidsdeling og samarbeid (polarisering) •Endringer i norsk lovgivning
Easy Rider	<ul style="list-style-type: none"> •Få investeringer ute •Fleksibilitet mht. lokalisering 	<ul style="list-style-type: none"> •Liten kontroll med uteproduksjon •Manglende koordinering mellom ute- og hjemmeproduksjon •Økt gjennomløpningstid
Remote Control	<ul style="list-style-type: none"> •Integrasjon gjennom felles eierskap og ledelse •Stor prosjektgjennomstrømning 	<ul style="list-style-type: none"> •Store investeringer ute •"Bundet" av disse investeringene

Tre typer av tilpasninger – i et dynamisk perspektiv

"Networking":

- Felles nettverksorganisasjon i Øst-Europa
- Knyttet til seg stålverft, tjenesteleverandører og underleverandører i fra Øst-Europa
- Nettverk for delproduksjon, arbeidsinnleie og underleveranser
- Økt tilflyt av investeringer og kompetanse, delt risiko
- Nettverksorganisasjonen er fleksibel ift. lokalisering, avhengig av utviklingen internasjonalt

Går noe tapt på veien mot europeisk integrering?

- Står norske arbeidsplasser i fare for å bli eksportert?
  - Innleide spesielt utsatt
  - Operasjoner som greit kan settes bort til andre (f.eks plate, sveis, maling, vedlikehold/sjau) er også utsatte
  - Utrustning, Salg/konsept, innkjøp, logistikk, prosjektledelse, Design/konstruksjon mindre utsatt - Kjernekompetanse
- Dør den kollektive forhandlingsstyrken hen?
  - Færre faste produksjonsansatte
  - Fra kollektive til individuelle handlingsstrategier
  - Press på lønns- og arbeidsvilkår
- Er verftene på vei til å rasjonalisere innovasjonsevnen bort?
  - Forsvarlig kompetanseforvaltning forutsetter en viss egenproduksjon
  - Egenproduksjon et viktig fundament for bedriftskulturen
  - Redusert egenproduksjon er det motsatte av profesjonalisering
- Er det en motsetning mellom produktivitet og geografisk spredt produksjon?
  - Samvirke mellom aktører og integrasjon av prosesser representerer et stort potensial for produktivetsforbedringer innenfor næringen
  - Egenproduksjon kan være en forutsetning for høy produktivitet der logistikk betyr mye